

snad už jsou všichni na stanici mrtví... „Anšlus je jediným východiskem ze situace,“ připomíná anglickým zástupcům Frank, ačkoli jim to už několikrát dnes zdůraznil a ačkoli oni s tím vyslovili souhlas. Není dále o čem mluvit. Angličané nasedají do aut; Gwatkin se vyklání, aby ještě Henleinovi, Frankovi a jeho manželce, která teď na chvíli vyšla před dům, zamávala na pozdrav. (Později v depeši do Londýna napíše, že se s Henleinem rozešli jako nejlepší přátelé...)

Vytrvalý déšť bije do střechy rychle jedoucího auta. Jen na chvíli se před ním objevila skupina uprchlíků, kteří utíkají z pohraničí před henleinovským terorem. To už však Gwatkin v autě spí — anebo se aspoň tak tváří — snad aby se nemusel dívat...

Zvonky na Loreť se rozezněly; je 11 hodin dopoledne 16. září, když Runciman opouští Hrad. Právě naposledy mluvil s prezidentem — jeho posláním v Československu je skončeno, protože sám britský premiér Chamberlain se ujal přímého vyjednávání s Hitlerem o otázce německé menšiny v Československu. Ta poslední rozmluva s Benešem byla snad ze všech nejdelší, ale Runciman není unaven. Vždyť daleko více mluvil prezident — Runciman se jen shovívavě usmíval a neožil ani, když mu Beneš připomínal, že Československo patří k Západu a není žádným komunistickým státem. Nápadné znepokojení projevil jen tehdy, když ho Beneš varoval, že v případě odstoupení Sudet vypukne v zemi revoluce. To je skutečně vážná věc, nad níž se v Anglii budou muset ještě zamyslet. Sám se přece přesvědčil, že lidé tu jsou připraveni hájit svou vlast.

„Ano, přímo na letiště,“ dává teď Runciman pokyn svému řidiči. „Navečer totiž musím být v Londýně.“

Runcimanových weekendů na zámcích německé šlechty využívali henleinovci k protičeskoslovenským provokacím. Na snímku zdraví německé obyvatelstvo Runcimana nacistickým pozdravem.

Zasedání britského kabinetu 17. září, na němž Runciman přednesl zprávu o výsledcích své mise v Československu, skončilo asi před půl hodinou — novináři však stále ještě čekali. Až po chvíli se objevil Runciman, v družném rozhovoru s Chamberlainem. „Jaký je výsledek vašeho posláním? Co navrhuje? Vráťte se do Československa?“ sesypaly se na Runcimana zvědavé otázky. Lord však jen záporně zavrtěl hlavou. Nic neprozradí. Ještě nepřišel čas na zveřejnění jeho návrhu.

Teprve 21. září, den po předložení anglo-francouzského ultimata československé vládě — tohoto ve světových dějinách neslýchaného vyděračství, byl — zřejmě po předěle domluvy Chamberlaina s Runcimanem — na adresu britského premiéra a presidenta Beneše odeslán Runcimanův dopis s konečným návrhem na řešení otázky německé menšiny v Československu. Jeho úkolem bylo „zdůvodnit“ zradu západních velmocí výrokem „nezávistlého pozorovatele“... Zdůrazňovalo se v něm mimo jiné, „... že oněm pohraničním okrajem mezi Československem a Německem, kde sudetské obyvatelstvo tvoří značnou většinu, by mělo být poskytnuto ihned plné právo sebeurčení. Jestliže jakýsi odstup území by byl nevyhnutelným — a jak myslím, tomu tak je — bylo by dobře, kdyby se tak stalo rychle a bez průtahů.“ Podle Runcimánova návrhu měl být dále mimo jiné zbytek Československa hospodářsky podřízen Německu a v zemi zakázána činnost všech protifašistických organizací.

Posláním Runcimanovy mise se naplnilo. Na jejím konci se objevuje zrada na Československu!

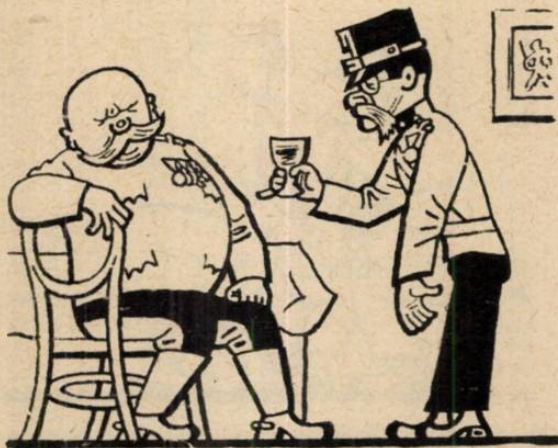
Není proto vůbec náhodné, že hlavní její člen Ashton-Gwatkin seznamoval jako první československé zástupce v Mnichově s mnichovským rozsudkem nad Československem.

A bylo přijato jako samozřejmost, že lord Runciman byl za své zásluhy o Mnichov jmenován na konci října 1938 členem anglické vlády.

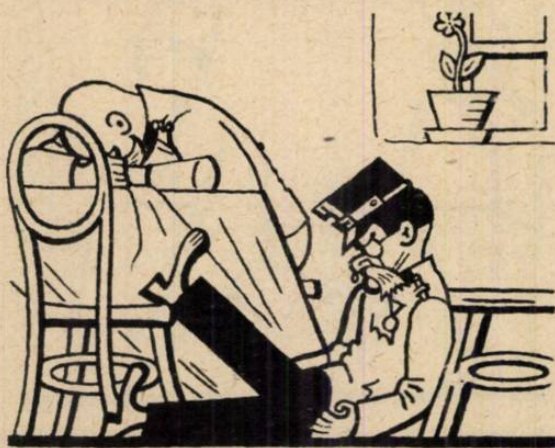
OSUDY DOBRÉHO VOJÁKA ŠVEJKA VE SVĚTOVÉ VÁLCE

32

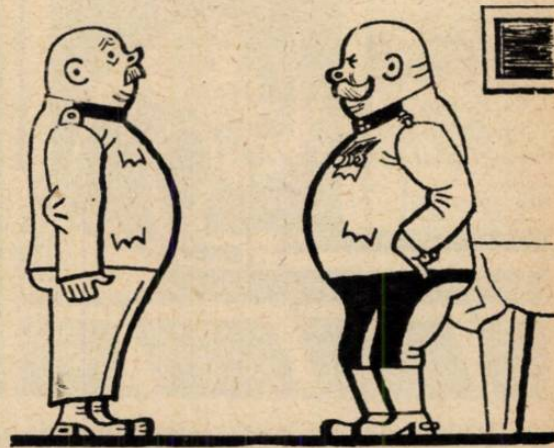
Podle Jaroslava Haška vypravuje a ilustruje Jos. Lada

1. Poručíkovi Dubovi nadnášel špiritus mozek a dával křídla myšlenkám: „Pěchotu musí vést idea, idea a zas jen idea. A ta idea je patriotismus, láska k císaři, zřetel k prospěchu říše. A naše vojsko tu věc má, a proto to vyhrájeme. To už před válkou říkal náš pan okresní hejtman: Pánové, kolegové, kamarádi! Chápejte, jak je to veliká věc: Jít do boje s ideou! Jen té je k válce zapotřebí!“ Lajtnant Dub ohlédl se s opilou vyzývavostí po ostatních důstojnících, čekaje projev souhlasu; sám si připadal jako Evžen Savojský, ale hejtman Sagner hleděl bezvýrazně kamsi do kouta.

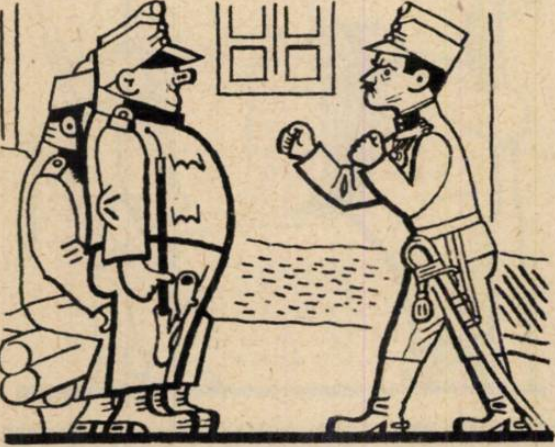
2. Poručík Dub začal znovu: „Největší roli v duchu vojáků hraje výchova; ta se dělá ve škole a tu provádíme my, učitelé.“ A Dub zvrhnul do sebe „ex“, plnou odlivku mocné kořalky, páchnoucí denaturovaným lihem. Hejtman Sagner zabručel cosi a vyšel ven; pár důstojníků složilo hlavy na stůl a spali. Dub, už načisto zpitý, neovládaje jazyk, do toho blábolil: „Všecko pro císaře! Všecko pro dítě! Nejvyšší věc ve světě je blaho říše! Ať žije armáda!“ Dub, kterého se zmocňovalo delirium, vykřikl ještě: „Idea, idea, idea!“ a svalil se pod stůl.

3. Hejtman Sagner se vrátil a za ním vrazil do světnice kuchař Jurajda, rozpálený a zuřivý; srazil paty a salutoval, nedbaje, že nemá na hlavě čepici: „Poslušně hlásím, von ho sežral! Sežral i se špagátem! Pane hejtman, poslušně prosím, já za to nemůžu, já ho dal vystydnout a von ho sežral!“ — „Kuchaři, řekněte souvisle, co se stalo? Co sem lezete? Copak je teď raport? Himlhergot!“ — „Poslušně hlásím, pane hejtman, vy jste mi poručil udělat špekbuřt a já jsem ho udělal. Ale putzfelek Baloun mě viděl, jak ho nesu do sklepa a sežral ho; ani nečekal, až vystydne.“

4. Hejtman, který už znal od Lukáše žravou nemoc jeho sluhy, zaklepal spícím nadporučíkem: „Tý, Lukáš, jdi to dát do pořádku; ten tvůj Baloun sežral nám špekbuřt; viš, jak ses na něj těšil, že si ho dáš s octem a cibulí!“ Rozespálý Lukáš zaklel, připnul si šavli a sypal se za kuchařem se schodů; dole na dvoře seděl na hromadě polen Baloun a nad ním stál s fajfkou v hubě Švejk: „Vidíš, ty prase, kam tě tvá slepá vašeň zavedla? Sežereš oficířům špekbuřt! Chlape špatná, dyť tě zastřelí! Ježíšmarjá, co jestli nebyl pořádně uvařenej a byly v něm trichiny? Dyť, kamaráde, dostaneš tasemnici!“

5. Oberlajtnant Lukáš zařval nejdřív na Švejka: „Kušte, hergot, chlape, dám vás zavřít, že budete modrej! Ty prase, Baloun, kams dal špekbuřt? Krucilaudon, vstaň, když s tebou mluvím!“ Švejk vyndal fajfku z huby: „Poslušně hlásím, že von ani vstát nemůže. Von je načisto zničenej. Von měl ten špekbuřt přes dvě kila. Voní lidi mají moc všelijakých slabostí; v jinonících byla jedna švadlena...“ — „Švejku, mlčte, mordie, nebo vás probodnu!“ zasyčel oberlajtnant. „Vstaň, ty žraloku,“ zasyčel na Balouna a vida, že se Švejk staví do haptáku a chystá k řeči povytasil významně šavli.

6. „Já jenom jsem chtěl, poslušně hlásím, říct,“ usmál se blaženě Švejk, „že vona smrt z rukou svého pána má být sladká. Já jsem jednou četl v kalendáři vo tom povídku. To byl jeden markýz ve Francii a ten měl sluhu, a dyť tam potom začla ta revoluce a všude na těch zámkách to blílili, von ten markýz toho sluhu vomylem zastřelil. A ten komorník, dyť už dodělal a ten markýz chtěl poslat pro doktora, řek: „Nepošilaj nikamž, vašnosti; já umřu rád.“ A umřel, ouplně umřel. A teď, poslušně hlásím, pane oberlajtnant, teď mě můžou probodnout chladnou ocelí!“ A Švejk rozeplnul si dva knoflíky u bluzu.